

Широм Европе расте забринутост да би на предстојећим изборима за Европски парламент, почетком јуна, бирачи могли да гласају за екстремистичке странке.

То би, како се наводи, могло да се догоди у знак одмазде према водећим партијама - било због актуелне економске кризе, било због генералне разочараности у политику.

Лидери две највеће верске заједнице у Британији, англиканаца и католика, су се у недељу у за њих некарактеристичној интервенцији умешали у политику и позвали бираче да НЕ гласају за крајње десничарску и антимиграциону Британску националну партију (БНП).

Овај потез начињен је пре свега због беса који у читавој земљи влада због парламентарног скандала са приватним трошковима посланика који су наплаћивани од државе, и страха да би бирачи у светлу тих открића могли да се окрену екстремној десници.

Англикански свештеник Питер Бродбент изјавио је стога да је политика БНП-а "противна хришћанским вредностима":

"Савршено је могуће да људи гласају за БНП, а да притом верују у хришћанске вредности - иако је наш став да се те две ствари међусобно искључују. БНП је заснован на идеологији која је у суштини расистичка, и која претпоставља да су неки људи супериорнији од других. Хришћанство је вера свих нација. Хришћани живе у свим деловима света. Нема ниједног начина на који БНП може да се заодене хришћанском заставом", рекао је он.

Британија, међутим, није једина европска земља у којој се би екстремистичке странке могле да се пробију на предстојећим изборима и освоје барем неколико посланичких места.

Ендрју Ретман, новинар листа "ЕУ Обсервер" у Бриселу, за ВВС каже:

"Мислим да бисмо ускоро могли да видимо мало више посланика десничарских странака у Европском парламенту. У Холандији десничарска странка "Слобода" никада није била јача него данас, и сигурно ће освојити два или три посланичка места. "Џобик" странка у Мађарској спроводи импресивну предизборну кампању. Велику прашину су подигле и "Атак" странка у Бугарској и Националистичка партија у Чешкој. Међутим, не верујем да ће укупно освојити више од 20-так посланичких места, чиме би и даље били на маргинама у Европском парламенту", каже он.

Ретман сматра да је, у целини гледано, страх од ових странака претеран, пошто оне природно привлаче несразмерну количину медијске пажње због својих екстремистичких ставова:

"Узмимо пример Националистичке партије у Чешкој, која је прошле недеље привукла пажњу широм Европе рекламним спотом у којим захтева "коначно решење ромског питања" у тој земљи. Према најновијим анкетама та странка има подршку мање од једног процента бирачког тела! Чини ми се, дакле, да те странке имају способност да привуку велику пажњу, али не умеју да је претворе у подршку на бирачким местима", каже Ретман.

Наш саговорник каже да највећа опасност прети од традиционално ниже излазности на европским него на националним изборима:

"Није реч о томе да ће умерени бирачи одједанпут почети да гласају за крајње десничарске странке, већ о томе да неће изаћи на биралишта. Насупрот томе, тврдокорне присталице радикалних странака свакако ће гласати, чиме би могли тим странкама да донесу врсту "нерепрезентативне" победе."

Говорећи о присталицама екстремно десничарских странака, Ендрју Ретман каже да постоји неколико ствари које их повезују, без обзира на земље у којима живе:

"Економска криза: људи су бесни због тога што губе посао и због неизвесне будућности. Слогани попут оног "британска радна места британским радницима" чују се широм континета. Поред тога, испод површине тиња бес због усељеника, посебно у земљама као што су Холандија и Аустрија, у којима живи релативно велики број имиграната. Последње парче овог мозаика је растући презир према владајућој елити, због мишљења да је естаблишмент у ствари створио актуелну економску кризу", каже Ретман.

Он додаје да истовремено између ових страна има и великих разлика, односно да их не треба стављати у исти кош:

"Ако узмете пример Белгије, крајње десничарска странка "Фламс беланг" је већ дуго веома јака, још од пре почетка економске кризе. Према анкетама, она у фламанском делу Белгије има подршку четвртине бирача. Разлог њеног постојања су језичке разлике и веровање да су Валонци, дакле француска заједница, заузели најбоље послове и положаје у земљи. То је веома различито од, рецимо БНП-а у Британији, или странке "Џабик" у Мађарској. Важно је запамтити да у различитим земљама владају различите околности", напомиње Ретман на крају разговора за BBC.

(BBC)